

ת"פ 8625/05/16 - מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נגד אורן- אברהם בחבוט

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 8625-05-16 מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נ' בחבוט
תיק חיצוני: 2615/2015
בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
המאשימה
נגד
נאשם
מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש
אורן-אברהם בחבוט

ב"כ המאשימה: עו"ד לינוי בן חמו

ב"כ הנאשם: עו"ד דוד ברהום

פסק דין

כללי

1. בהחלטתי מיום 18.7.16, קבעתי, על יסוד הודאת הנאשם, כי הוא ביצע עבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש.
2. הנאשם משרת כקצין סיור במשטרת ישראל, תחנת מוריה. ביום 7.6.15, סמוך לשעה 19:00, נעצר י.נ. המתלונן, יליד 1947, בעקבות תלונה של בת זוגו ונלקח לתחנת מוריה. בתחנה הושיבו השוטרים את המתלונן על כיסא כשהוא כבול בידיו וברגליו. בשלב מסוים, בעוד המתלונן יושב כבול בכיסאו, הגיע הנאשם לחדר בו שהה המתלונן, ובין השניים התפתח ויכוח לגבי אירוע שהתקיים כשבוע קודם לכן, במהלכו עצר הנאשם את המתלונן. המתלונן ציין, כי בעקבות אותו אירוע הגיש נגד הנאשם תלונה במח"ש, וכי הנאשם "לא יהיה יותר שוטר". במהלך הויכוח נעמד המתלונן והנאשם, בתגובה, אחז אותו בחזקה בידו והושיבו בחזרה על הכיסא. לאחר מכן בעוד המתלונן יושב, כבול, בכיסא, בעט הנאשם בחוזקה ברגלו של המתלונן. בעקבות מעשיו של הנאשם נגרמו למתלונן חבלות בשוק רגלו השמאלית.
3. הצדדים הציגו הסדר טיעון במסגרתו הוסכם על אופן ניסוח כתב האישום. עוד הוסכם כי בשלב ראשון ייקבע שהנאשם ביצע את העבירה והוא יופנה לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר, אשר יבחן, בין היתר, את שאלת הרשעה של הנאשם. התביעה הודיעה כי תעמוד על הרשעה והסניגור חופשי בטיעונו לעניין זה. הצדדים לא הסכימו על העונש, למעט הסכמה על כך שיכלול רכיב של פיצוי למתלונן בסך 6,000 ₪.

4.

תסקיר שירות המבחן מיום 1.2.17, סוקר את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם. הנאשם בן 38, פרוד ואב לשניים, בוגר שתיים-עשרה שנות לימוד, שירת שירות צבאי מלא בצה"ל ועובד כשוטר מזה כחמש-עשרה שנה, כיום בתפקיד מפקד יחידת סיוור, ובמקביל לומד לתואר בקרימינולוגיה במסגרת האוניברסיטה הפתוחה. שירות המבחן תיאר, כי הנאשם אוהב מאוד את עבודתו וחש תחושת משמעות וסיפוק מהעשייה המבוססת על ערכים שעליהם גדל. לנאשם אין הרשעות קודמות והוא קיבל אחריות לביצוע העבירה בפני שירות המבחן. הנאשם הבין כי פעל באופן שגוי, אימפולסיבי ובלתי מקצועי, אך התקשה בשלב זה להבין סיבת תגובתו הרגשית והאלימה באירוע. הנאשם תיאר כי חש אכזבה עצמית בוושה וצער על האופן בו פעל, הבין כי פגע במתלונן והביע רצונו לפצותו ולהתנצל בפניו. שירות המבחן התרשם כי החרטה שהביע הנאשם כנה, כי התנהגותו כמתואר בכתב האישום חריגה להתנהלותו ולמהלך חייו בדרך כלל, וייתכן כי נובעת מקשיים אישיים שחווה הנאשם במסגרת המשפחתית שלו עצמו. שירות המבחן התרשם, כי ישנה רמת סיכון נמוכה להישנות עבירות אלימות מצד הנאשם והציע לנאשם להשתתף בהליך צדק מאחה. שירות המבחן המליץ על כיוון ענישה חינוכי-שיקומי, לצד כיוון הרתעתי בדרך של שירות לתועלת הציבור, התחייבות כספית להימנע מעבירה, פיצוי למתלונן וצו מבחן למשך שנה, כדי לבחון אפשרות של הליך צדק מאחה. עוד המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעתו של הנאשם, עקב כך שסבר כי הרשעה תביא לפגיעה בפרנסתו.

5.

ב"כ המאשימה ביקשה להרשיע את הנאשם ולקבוע בעניינו מתחם עונש הולם שבין מאסר קצר, שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין חודשי מאסר ספורים שירוצו מאחורי סורג ובריה, ולצדמ מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן, ועתרה לגזור על הנאשם עונש של שישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. ב"כ המאשימה הדגישה את חומרת נסיבות האירוע, פער הכוחות בין הנאשם למתלונן, העובדה כי המעשים בוצעו תוך הפרת חובותיו המקצועיות של הנאשם בשל עניין של מה בכך, שלא הצדיק שימוש בכוח, ובשעה שהמתלונן ישוב על כיסא בעודו אזוק ולא היווה כל סכנה לנאשם. ב"כ המאשימה הציגה פסיקה התואמת את עמדתה העונשית וכן הגישה את גיליון המרשם המשמעתי של הנאשם והתייחסות של ראש מחלקת המשמעת במשטרת ישראל לענין השלכת סוגיית ההרשעה במשפט פלילי על החלטות פיטורין של שוטרים.

6.

ב"כ הנאשם טען, כי עמדתה של המאשימה תוביל ללא ספק לפיטוריו של הנאשם והיא אינה מידתית. לדבריו, במקרים אחרים שבהם הועמדו לדין שוטרים בגין מעשים דומים, אותם שוטרים פוטרו ושחררו מתפקיד ואילו במקרה דנן מדובר במי שמוסיף לשרת בשל היותו שוטר מצטיין שמשטרת ישראל חפצה ומעוניינת בהמשך שירותו, חרף המעשים שביצע. ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, תוך שהדגיש שמדובר במעשה שנעשה ללא תכנון, אך בשל התגרות של המתלונן בנאשם, ובשל רקע אישי של הנאשם עצמו. עוד הדגיש ב"כ הנאשם, כי הפגיעה שנגרמה למתלונן אינה חמורה וכי מדיניות הענישה בגין עבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש מגוונת וכוללת גם פסקי דין שהסתיימו בהימנעות מהרשעת הנאשמים. עוד הדגיש ב"כ הנאשם את נטילת האחריות של הנאשם, את נכונותו לפצות את המתלונן, את העובדה כי מדובר בשוטר מצטיין, המבצע, למרות קשיים, תפקיד שאינו פשוט בהיותו הגורם שבא במגע ראשוני עם האוכלוסייה בכל אירוע. ב"כ הנאשם ביקש לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם עונש הולם, שבין הימנעות מהרשעה לבין שירות לתועלת הציבור, ולהטיל עליו את העונשים שהומלצו על ידי שירות המבחן. אשר להרשעה, נטען כי אין מדובר בעבירה חמורה תוך הפנייה לפסיקת בית המשפט העליון שבה בוטלה הרשעה בעבירה של סיוע לסרסרות למעשי זנות. בהקשר זה הודגש הנזק שעשוי להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעה והוא פיטוריו ממשטרת ישראל ופגיעה

בפרנסתו ופרנסת ילדיו. ב"כ הנאשם התנגד לקבילותו של גיליון הרישום המשמעותי של הנאשם, ואם השלים טענותיו בכתב בעניין זה.

7. הנאשם בדברו האחרון תיאר כי עובד מזה כחמש-עשרה שנה בתפקיד שטח ואף מרצה בבתי ספר ובמוסד אקדמי בנושא שימוש בכוח. הנאשם אמר כי המקרה אינו מייצג את התנהגותו והוא יודע כי שגה.

שאלת קבילות גיליון הרישום המשמעותי כראייה לעונש

8. גיליון הרישום המשמעותי של הנאשם הוא ראייה קבילה לעונש לפי סעיף 187(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982, המאפשר לתובע להציג לבית המשפט ראיות לעניין העונש ובכלל זה:

"...הרשעותיו הקודמות של הנאשם ובדבר החלטות בית המשפט ובית דין לעניין ביצוע עבירה על ידו, אף בלא הרשעה, ורשאי הוא גם להביא ראיות אחרות לעניין זה".

לשון החוק הפשוטה מאפשרת, אם כן, הצגת רישום פלילי של בית דין.

9. אני מתקשה לקבל את פרשנותו המצמצמת של ב"כ הנאשם, לפיה משמעות הביטוי "בית דין" היא בית דין הדן בפלילים בלבד ואין הוא מתייחס לבית דין משמעותי. לשון החוק של סעיף 187 אינה יוצרה הגבלה זו, ולא הוצגה כל פסיקה שיש בה כדי לתמוך בפרשנות האמורה. מכל מקום, מובן כי גיליון הרישום המשמעותי נכנס בגדר "ראיות אחרות" לעניין העונש (ראו בהקשר זה: ת"פ (מחוזי תל אביב) **מדינת ישראל נ' פלוני** [פורסם בנוב 1.9.94]).

סוגיית ההרשעה

10. ההלכה בעניין הימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל** [פ"ד נב(3) 337] ועל פיה נדרשת התקיימותם של שני תנאים מצטברים, על מנת שבית המשפט יימנע מלהרשיע נאשם שנקבע כי ביצע עבירה: האחד עניינו בשאלה האם סוג העבירה בנסיבות בהן בוצעה מאפשרים להימנע מהרשעה מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים; השני- האם ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם.

11. אמנם, עבירת האלימות שביצע הנאשם, כשלעצמה, מאפשרת, בנסיבות מסוימות להימנע מהרשעתו של מי שביצע אותה. דא עקא שהנסיבות שבהן בוצעה העבירה, כפי שיפורט בהמשך- במסגרת תפקידו ותוך ניצול כוחו של הנאשם, לעומת מעמדו המוחלש של המתלונן, הן כאלה שהדעת אינה סובלת הימנעות מהרשעה בגינן.

12. תקיפת אזרח על ידי שוטר חמורה מתקיפה אחרת של אדם את חברו (ע"פ 89/78 **אפנ'ר נ' מדינת ישראל** [פ"ד לג(3) 141]). על השוטרים, המופקדים על שמירת החוק ואכיפתו, להוות דוגמה ומופת לאזרחים אותם הם משרתים. תפקידו של הנאשם הוא מטבעו כזה הדורש מגע תדיר עם אזרחים, חשודים, עדים

ומתלוננים. במובן זה הוא מהווה את "פניה של משטרת ישראל". דווקא משום כך, נודעת חשיבות רבה לאופן הילוכו והתנהגותו, ודווקא משום כך מצופה ממנו להקפיד באלה, ולהפגין שליטה עצמית ואיפוק גם במצבים מורכבים וגם לנוכח התגרות המופנית כלפיו.

13. אני סבורה כי שעה שבוצעה עבירת אלימות על ידי מי שמופקד על מניעת אלימות, הימנעות מהרשעה עלולה לכלול עמה מסר שגוי של קלות ראש במעשים. מסר זה עלול להטיל צל על משטרת ישראל כולה ועל אמון הציבור ברשויות אכיפת החוק.

14. פסיקה עקבית של בתי המשפט מלמדת על קו אחיד של הרשעת שוטרים שביצעו עבירת אלימות כלפי אזרח בשעת משמרתם. ראו רע"פ 8241/13 **דניאל ברדה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 25.3.14]; ע"פ (חיפה) **מדינת ישראל נ' מיכאל שחר** [פורסם בנבו 14.5.15]; ע"פ (מרכז) 3622-12-14 **מוטי קשתי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 8.4.15]; ע"פ (ת"א) 32594-06-12 **מדינת ישראל נ' רוני אהרון תן- עמי** [פורסם בנבו 17.10.12]; ע"פ (ת"א) 22421-06-12 **מדינת ישראל נ' אבי כהן** [פורסם בנבו]. ב"כ הנאשם לא הציג ולו מקרה אחד שבו נמנע בית המשפט מהרשעת שוטר שנמצא כי ביצע עבירת אלימות, ואכן פסיקה כזאת היא נדירה, וקיימת לנוכח נסיבות חריגות ביותר, שאינן מתקיימות במקרה דנן.

15. אשר לשאלת הנזק שעשוי להיגרם לנאשם מעצם הרשעתו, יש להצביע על נזק מוחשי וקונקרטי, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות לפיהן עלול להיגרם נזק בעתיד (רע"פ 54/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 27.1.15]).

16. המכתב שהוגש מטעם ראש מחלקת המשמעת במשטרת ישראל מלמד, כי בעת שקילת נקיטה באמצעי משמעת מנהליים בעקבות הרשעה בתיק פלילי או קביעה כי שוטר ביצע עבירות ללא הרשעה, נלקחים בחשבון המדדים הבאים: חומרת העבירה, התייחסות בית המשפט לשאלת ההרשעה, חומרת העונש, טיב שירותו של השוטר, משך שירותו ועוד. במקרים בהם הוטל על שוטר עונש של מאסר או מאסר מותנה, החלטה שלא לפטור חרף עונש זה, מועברת לאישור מפכ"ל המשטרה, אשר הוסמך לשקול גם פיטוריו של שוטר שזוכה. בהתאם לכך, נכתב כי לא ניתן לקבוע שסוגיית ההרשעה או הימנעות ממנה, היא שתכריע את הכף בשאלת הפיטורין.

17. הנה כי כן, החלטה על פיטוריו של הנאשם מהמשטרה, הגם שהיא תוצאה אפשרית, אינה פועל יוצא הכרחי וודאי של הרשעה בדיון. מידע על מעשה האלימות שביצע הנאשם הוא מידע חשוב, שראוי שיעמוד בפני הגורמים המוסמכים המקבלים החלטה בעניין, וחזקה עליהם כי לצד המידע האמור, יישקלו גם את יתר השיקולים, לרבות אלה הנוגעים להיותו שוטר מסור שזוכה להערכה רבה לאורך כל שנות שירותו, כפי שנקבע בעפ"ג (חיפה) 921-02-15 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו 30.4.15] נקבע:

"נדגיש, כיישלהפרידבאופןברורביןהרשעתהנאשמהימנעותמהרשעתו, לביןהשיקולשלאמורלהנחותאתמעבידושהנאשם,

באשר להמשך העסקתו ובאשר לסיכויי קידום ובעבודה.
בוודאי שאין להימנע מן התוצאה המשפטית של הרשעה,
רק על מנת שהנאשם לא יישא אתם של הרשעה.
מקום בו בית המשפט סבור שמעשה העבירה שביצע הנאשם אינו מאפשר הימנעות מהרשעה,
חובה על בית המשפט להרשיע את הנאשם, ואילו על המעביד והאלקטורל לגופו של עניין,
האם אמורה להרשעה כזו,
להיות השלכה על העסקתו של הנאשם או על קידומו והמקצועיות של שיקוליו של המעביד אי
נסבה כרחדומים לא להשעל בית המשפט לשקול."

18. לאור האמור, לא מצאתי כי ניתן להימנע מהרשעתו של הנאשם, ואני מרשיעה אותו בעבירה שביצע.

קביעת מתחם העונש ההולם

19. הערכים המוגנים באמצעות העבירה שביצע הנאשם, הם שלמות הגוף ובטחונו האישי של אדם. מידת הפגיעה של המעשים שביצע הנאשם בערכים אלה, היא גבוהה בשים לב לנסיבות שבהן בוצעה העבירה. העובדה כי הנאשם הוא שוטר שהשתמש בנגישותו לחשוד הכבול בתחנת המשטרה ועשה, תוך כדי כך, שימוש באלימות, מביאה בעקביפין לפגיעה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק ובתפישה הציבורית בדבר ניקיון כפיהם של משרתיה. מעשיו של הנאשם מטילים צל על פעילותה של המשטרה כולה ולא רק על הנאשם עצמו. התנהגותם של שוטרים, בתחנת המשטרה ומחוצה לה, צריכה להיות ללא רבב.

20. גילו של המתלונן כפול כמעט מגילו של הנאשם. המתלונן היה נתון במשמורת כשהוא יושב על כיסא, כבול באזיקים בידיו וברגליו. הוא לא היווה כל סכנה לנאשם ולא הייתה לו כל אפשרות להגן על עצמו. הנאשם היה במקום בתפקיד, במעמד שאיפשר לו גישה למתלונן, ידיו משוחררות והוא חופשי לעשות בהן ככל העולה על רוחו. נתונים אלה יצרו פערי כוחות משמעותיים בין המתלונן לבין הנאשם בזמן האירוע. ניתן לשער את המצוקה בה היה נתון המתלונן לנוכח מעשיו של הנאשם.

21. יש לשקול את העובדה שמעשיו של הנאשם נעשו ללא תכנון מוקדם ובעקבות ויכוח שהתפתח בינו לבין המתלונן, כי המתלונן אמנם התגרה בנאשם, באומרו שהנאשם "לא יהיה יותר שוטר" בעקבות תלונה למח"ש שהגיש נגדו, כי רמת האלימות שננקטה לא הייתה מהחמורות, וכי לא הובהר טיבן של החבלות שנגרמו למתלונן.

22. הפסיקה שהוזכרה בסעיף 14 לעיל, ופסקי דין נוספים של בתי משפט השלום, מלמדים כי במקרים דומים הוטלו עונשים החל ממאסר מותנה ופיצוי למתלונן ועד למאסר בעבודות שירות (ראו ת"פ (שלום ב"ש) 4135/06 **מדינת ישראל נ' חן אלון** [פורסם בנבו 25.2.09]; ת"פ (שלום ב"ש) 4223/07 **מדינת ישראל נ' אלון מנוס** [פורסם בנבו 27.10.09]; ת"פ (שלום ת"א) 46237-02-11 **מדינת ישראל נ' סימון שלום** [פורסם בנבו 14.5.14]; ת"פ (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' משה לזובסקי** [פורסם בנבו 8.12.15]; ת"פ

(שלום ראשון לציון) **מדינת ישראל נ' עמית לייבוביץ'** [פורסם בנוב 1.10.12].

23. לנוכח האמור לעיל, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם את העבירה שביצע הנאשם מתחיל מעונש מאסר מותנה ולצדו קנס ופיצוי למתלונן, ומגיע עד כדי שישה חודשי מאסר בעבודות שירות ולצדן מאסר מותנה ופיצוי.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

24. הנאשם בן 36 ואין לו הרשעות פליליות קודמות.

25. גיליון הרישום המשמעותי של הנאשם כולל שלושה תיקים קודמים שאחד מהם, משנת 2013, ענינו שימוש בכוח כלפי אדם במסגרת מילוי תפקיד ובגדרו נדון הנאשם לנזיפה חמורה, הורדה בדרגה על תנאי וקנס. מדובר ברישום רלבנטי, שיש בו כדי ללמד על כך ששימוש בכוח שלא כדין מצד הנאשם במסגרת מילוי תפקידו, אף אם אינו מאפיין את הנאשם ככלל, אינו חד-פעמי.

26. עם זאת, באשר לתפקודו המקצועי של הנאשם, לא ניתן להתעלם ממכתבי הערכה, תעודות ההצטיינות וחוות הדעת המצוינות שזכה להם לאורך שירותו במשטרה, המלמדים, כי מדובר בשוטר מסור לתפקידו, וכי המעשים שביצע, אמנם חריגים להתנהלותו בשגרה, ויש ליתן לכך משקל ממשי.

27. יש לשקול לזכות הנאשם את הודאתו במיוחס לו ואת לקיחת האחריות, שאף אני, כמו שירות המבחן, התרשמתי, כי היא אמיתית וכנה. לבד מהחיסכון בזמן שיפוטי שיש בצידה של נטילת אחריות זו, יש בה משום הכרה בפסול שבמעשים, אשר מגבירה את הסבירות כי הם לא יישנו בעתיד. בהקשר זה שקלתי אף את נכונות הנאשם לפצות את המתלונן, ואת סכום הפיצוי שעליו הסכימו הצדדים, שהוא סכום משמעותי, וכן את נכונותו של הנאשם להשתתף בהליך של צדק מאחה עם המתלונן. לשם כך אגזור על הנאשם, בין היתר עונש של מבחן.

28. לנוכח האמור לעיל, אני סבורה כי יש למקם את עונשו של הנאשם בחלקו הנמוך של מתחם העונש ההולם, אם כי לא בתחתית המתחם. אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 150 שעות שירות לתועלת הציבור בהתאם לתכנית שתיקבע על ידי שירות המבחן ותוגש לבית המשפט עד ליום 7.3.17.

ב. חודשיים מאסר על תנאי למשך שנתיים מהיום שלא יעבור עבירת אלימות נגד הגוף מסוג עוון.

ג. פיצוי למתלונן בסך 6,000 ₪. הפיצוי ישולם בשישה
תשלומים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם עד ליום 2.4.17, והתשלומים
הבאים עד ה- 1 לכל חודש עוקב.

ד. צו מבחן למשך שישה חודשים מהיום.

29. המזכירות תעביר העתק פסק הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ט שבט תשע"ז, 15 פברואר 2017, בנוכחות הצדדים.